

Mika Domisch
+46 72 253 6979
mika.domisch@tco.se

2025-08-19

TCO:s remissvar avseende EU-kommissionens meddelande om "Den inre marknaden: vår europeiska hemmamarknad i en osäker värld – En strategi för att göra den inre marknaden enkel, smidig och stark" (COM(2025) 500

TCO har beretts tillfälle att yttra sig över EU-kommissionens meddelande om "Den inre marknaden: vår europeiska hemmamarknad i en osäker värld – En strategi för att göra den inre marknaden enkel, smidig och stark" (COM 2025) 500 och inkommer härmed med synpunkter som huvudsakligen hänför sig till förslag i kommissionens meddelande men även till [Regeringskansliets preliminära ståndpunkt i faktabromemoria 46](#).

Allmänt: TCO håller med EU-kommissionen i att den inre marknaden behöver vidareutvecklas för att uppnå sin fulla potential och att EU:s konkurrenskraft måste stärkas i ett globalt sammanhang. Det finns mycket outnyttjad potential i den inre marknaden som skulle kunna bidra till goda jobb, en starkare ekonomi och en starkare geopolitisk roll för Europa i världen.

Som en allmän ingång ställer sig TCO positivt till den övergripande ambitionen att stärka och fördjupa den inre marknaden men vill påminna om att vägen dit aldrig får ske på bekostnad av den inre marknadens sociala dimension, rättigheterna i EU-stadgan och arbetstagares rättigheter.

TCO anser att en välfungerande arbetsmarknad med starka arbetsmarknadsparter och goda arbetsvillkor stärker konkurrenskraften i ett samhälle. Särskilt vill TCO lyfta kollektivavtalens roll som ett inkluderande, flexibelt och konkurrenskraftigt verktyg för att bidra till lösningar på de europeiska arbetsmarknaderna utifrån de olika arbetsmarknadsmodellerna. Att säkerställa förutsättningarna för en meningsfull social dialog och ett tillräckligt utrymme för att sluta kollektivavtal är en nyckel för att bidra till ett mer konkurrenskraftigt Europa och för att värna den svenska kollektivavtalsmodellen på den inre marknaden. Därför är det särskilt viktigt att involvera arbetsmarknadens parter i dessa frågor.

Kapitel 1: synpunkter på "terrible ten" – hindren enligt EU-kommissionen

1. Överdrivet komplexa EU-regler

- TCO förespråkar **ändamålsenliga och förutsägbara regler** på den inre marknaden och en minskning av onödiga administrativa regler där de förekommer. Det ska vara lätt att göra rätt. Att minska antalet onödiga regler ligger även i arbetstagarnas intresse eftersom det kan bidra till en bättre arbetsmiljö. Regelförenkling får dock aldrig leda till att vi sänker ambitions- och skyddsnivåer eller skapar olika skydd för olika arbetstagare, beroende på t.ex. arbetsplatsens storlek. Fokus bör vara på kvalitativa och genomtänkta regelförenklingar utifrån EU-reglernas syfte, inte på kvantitet.
- **Omnibusförslagen** får inte genomföras på ett sätt som innebär att demokratiska lagstiftningsprocesser eller fackligt inflytande äventyras. Regelförenkling får inte ske på arbetstagarnas rättigheters eller de sociala frågornas bekostnad. Kommissionens hantering av de redan lagda omnibusförslagen lämnar mycket att önska i detta avseende och bland annat har den Europeiska ombudsmannen inlett en utredning av EU-kommissionens hantering av "Omnibus-paketet".
- Den föreslagna **"konkurrenskraftskollen"** som är tänkt att ingå som en del av konsekvensanalysen bör även säkerställa att EU-förslag inte har en negativ påverkan på olika arbetsmarknadsmodeller eller försämrar förutsättningarna för den sociala dialogen. Tvärtom bör EU-förslag främja social dialog i medlemsländerna och respektera nationella arbetsmarknadsmodeller.
- Ett reviderat och förenklat **upphandlingsregelverk** får inte innebära att fackliga rättigheter, sociala hänsyn och klimathänsyn betraktas som konkurrensnackdelar. Social dialog, kollektivförhandlingar och starkt fackligt engagemang bidrar snarare till rättvis omställning, konkurrenskraft och ekonomisk tillväxt för företag. Det är viktigt att ett nytt upphandlingsregelverk inte utgår från lägsta pris-modellen utan ger en uttrycklig möjlighet att ta sociala hänsyn och klimathänsyn.

2. Brist på nationellt ansvarstagande för den inre marknaden hos medlemsstaterna

- Både [Enrico Letta](#) och EU-kommissionen påpekar att "gold-plating" och nationella pålagor är problematiska och utgör hinder på den inre marknaden. Som botemedel föreslås fullständig harmonisering och att tillämpa principen om ömsesidigt erkännande i större utsträckning.
 - När det gäller risker med "gold-plating", är det viktigt att säkerställa att det aldrig ska omfatta arbetsmarknadsfrågor. På inre marknadsområdet utgår fördraget och EU:s kompetens från andra regler än vad som gäller på det socialpolitiska området. Förslag på det konkurrensrättsliga och inre marknadsrättsliga området utgår – förenklat uttryckt – från att reglerna ska harmoniseras. Enligt fördraget gäller detta dock inte på arbetsmarknadsområdet där istället minimiregler är utgångspunkten. Med andra ord får maximal harmonisering aldrig gälla inom arbetsmarknadsområdet. Medlemsstaterna måste således även i framtiden ha möjlighet att införa mer långtgående regler än vad EU-lagstiftningen föreskriver, men också ge parterna på arbetsmarknaden möjlighet och utrymme att avvika från relevant EU-lagstiftning genom kollektivavtal.
 - Det är helt grundläggande för den svenska kollektivavtalsmodellen att arbetsmarknadens parter på nationell nivå ges möjlighet och flexibilitet att utifrån EU-rätten reglera villkoren på svensk arbetsmarknad. Exempelvis måste Sverige på arbetsmiljöområdet fortsatt kunna gå längre än vad EU beslutar om. Flexibilitet är särskilt viktigt utifrån avtalsmodellen. Detta förutsätter att regler inom arbetsmarknadsområdet grundar sig på minimi-harmonisering med möjligheter till avvikelser genom kollektivavtal.
 - När förslag läggs enligt artikel 114.1 är det därför angeläget att bevaka och värna **undantaget i artikel 114.2 i EUF-fördraget**, som fastställer att denna grund inte kan användas för bestämmelser om fri rörlighet för personer eller bestämmelser om anställdas rättigheter och intressen.
3. Komplicerade förutsättningar för att etablera och driva företag

- TCO håller med om det inte ska finnas onödiga hinder för att etablera och driva företag på den inre marknaden. Samtidigt är TCO skeptisk till ett kommande förslag om en **28:e bolagsregim**. Det måste säkerställas att ett sådant förslag inte skapar kryphål, underbudspolitik eller på andra sätt underminerar sociala villkor, fackliga rättigheter eller nationella arbetsmarknadsmodeller. Mot bakgrund av att kommissionen har aviserat att t.ex. arbetsrätt och beskattning ska kunna ingå i en sådan regimen, kan det finnas risk att förslaget kan få långtgående och oönskade konsekvenser som kan leda till att nationella regler kringgås. TCO vill påminna om den principiellt viktiga frågan om att beskattning av arbete även fortsättningsvis bör falla under nationell kompetens.

4. Erkännande av yrkeskvalifikationer

- Den fria rörligheten för personer är en hörnsten i det europeiska samarbetet. Det ger bland annat personer möjlighet att arbeta eller studera i ett annat EU-land på lika villkor. TCO motverkar därför alla förslag och förändringar som syftar till att begränsa arbetstagares fria rörlighet.
- Samtidigt vill TCO påminna om anledningen till att **flera reglerade yrken finns** och att dessa regleringar inte får ses som ett hinder på den inre marknaden. Exempelvis inom vården handlar yrkeskvalifikationer om patientsäkerhet. och mot bakgrund av den befintliga och kommande arbetskraftsbristen inom vården är det både viktigt och legitimt att hålla fast vid dessa höga krav. Samtidigt bör vi jobba vidare med validering och erkännande av yrkeskvalifikationer utifrån samma höga krav. I detta sammanhang är det nödvändigt att arbetsmarknadens parter och berörda professioner är involverade, inte bara vid nya initiativ utan även vid uppdatering och utvärdering av existerande direktiv som t.ex. yrkeskvalifikationsdirektivet.

5. Omfattande förseningar i standardiseringsprocesser som hämmar innovation och konkurrenskraft

TCO instämmer i att det är viktigt med inkludering och tillgång till standarder för intressenter. Vi vill särskilt understryka vikten av att arbetstagarsidan finns representerad i olika standardiseringsprocesser och relaterade samråd.

8. Restriktiv och diversifierad nationell reglering av tjänster

- Tjänster utgör en växande andel av Europas ekonomi och dess andel och betydelse växer ständigt. Därför är det viktigt att de europeiska reglerna är tydliga och förutsägbara.
- Samtidigt vill TCO påminna om att den fria rörligheten för tjänster aldrig kan likställas med t.ex. den fria rörligheten för varor eller kapital. I de allra flesta fall är arbetskraft involverad i tjänstehandeln och därför är det särskilt viktigt att säkerställa att arbetstagares rättigheter och regler för yrkeskvalifikationer efterlevs i dessa sammanhang.

9. Byråkratiska processer för tillfällig utstationering av arbetstagare

- ELA är en ung myndighet, som ännu inte nått sin fulla potential och bör tillåtas att hitta sitt arbetssätt ett tag till – särskilt eftersom pandemin påverkade den fria rörligheten inom Europeiska unionen. ELA:s arbete skulle sannolikt kunna utföras på ett mer effektivt sätt, men TCO vill inte ge ELA ett bredare mandat att agera på eget initiativ i medlemsstaterna. Alla åtgärder i medlemsstaterna måste även fortsättningsvis utföras i samarbete med nationella myndigheter, och respektera nationella arbetsmarknadsparters autonomi och prerogativ. Den frivilliga inblandningen av ELA, på begäran av berörda parter, är mycket viktig. ELA har en viktig roll att spela som informationskälla avseende utstationering, men det är viktigt att ELA inte tolkar nationell information, inklusive kollektivavtal, och presenterar den som fakta, och det är också viktigt att all information från ELA inte undergräver eller kommer i konflikt med den roll som arbetsmarknadens parter har att se till att regler och avtal följs.
- TCO välkomnar att kommissionen genom sitt aviserade paket om rättvis rörlighet väcker den viktiga diskussionen om hur balansen mellan ökad rörlighet å ena sidan och bättre villkor och minskat missbruk å andra sidan kan förbättras. I alla dessa sammanhang är det helt grundläggande att bekämpa arbetslivskriminalitet där det förekommer.

Kapitel 2. Att stärka den europeiska tjänstemarknaden

- Tjänster utgör en växande andel av Europas ekonomi och dess andel och betydelse växer ständigt. Därför är det viktigt att de europeiska reglerna är tydliga och förutsägbara. Till skillnad från handel med varor eller kapital involverar tjänstehandel ofta människor som arbetar över gränserna. TCO vill därför understryka att den fria rörligheten för tjänster inte kan behandlas på samma sätt som den fria rörligheten för varor eller kapital.
- Det är avgörande att EU säkerställer att arbetstagares rättigheter respekteras inom ramen för den inre marknaden för tjänster. Det gäller exempelvis arbetsvillkor, social trygghet och regler om yrkeskvalifikation.
- TCO välkomnar ambitionen att stärka den europeiska kapitalmarknaden i syfte att frigöra kapital till innovativa verksamheter och investeringar i Europas säkerhet och gröna omställning, men betonar behovet av en balanserad strategi som skyddar anställda och konsumenter samt stärker möjligheterna till kollektivavtalade pensioner. Den svenska erfarenheten är att arbetstagarinflytande och social dialog ger en robust och motståndskraftig kapitalmarknad med högt förtroende hos kunder och allmänhet.
- Sveriges system för kollektivavtalade tjänstepensioner utgör en viktig del av svensk kapitalmarknad. Systemet säkerställer stabilt långsiktigt kapital och ekonomisk trygghet för arbetstagare samt bidrar till en hållbar omställning. Det är centralt att parternas förhandlings- och avtalsutrymme inte beskärs i detta avseende.

Kapitel 3. Små och medelstora företag på den inre marknaden

- TCO konstaterar att små- och medelstora företag spelar en växande roll på våra arbetsmarknader och bidrar i hög utsträckning till våra ekonomier.
- TCO understryker vikten av att upprätthålla lika konkurrensvillkor på den inre marknaden och av att inte

skapa ett lapptäcke av olika ambitions- och skyddsnivåer beroende på arbetsplatsens storlek eller skapa olika regler för olika arbetstagare, beroende på arbetsplatsens storlek. Detta är helt avgörande för att säkerställa en level playing field på den inre marknaden.

- När det gäller **CSRD- och CSDD-direktiven**, vill många företag ta ansvar för sin verksamhet genom hela värdekedjorna och har därför efterlyst lagstiftning. Vare sig höga ambitioner avseende social och klimatmässig hållbarhet eller respekt för en transparent och demokratisk lagstiftningsprocess kan anses utgöra hinder för EU:s konkurrenskraft. En missriktad revidering av regelverken riskerar istället inte bara att försvaga grundläggande rättigheter och arbetet för klimatmålen, utan också i förlängningen leda till att **försämra EU:s konkurrenskraft**. När kommissionen skriver ”genom att begränsa den information som större företag kan begära av små och medelstora företag i sin värdekedja för sin hållbarhetsrapportering kommer bördan för små och medelstora företag att minska” är det viktigt att detta inte tolkas som en begränsning av avtalsfriheten. Företag som vill ta socialt eller klimatmässigt ansvar måste kunna ställa upp de krav som de tycker är relevanta i relation till sina leverantörer. Företag som vill ta hållbarhetsansvar ska inte kunna begränsas av att de inte får begära viss insyn i underleverantörers verksamhet.

Therese Svanström
Ordförande

Mika Domisch
Internationell sekreterare